Concluzii (referitoare la dorinta in vis):

1. prima dorinta: o dorinta diurna care nu poate fi realizata in timpul zilei din motive care nu depind de subiect si care isi gaseste realizarea in vis.
2. a doua dorinta: dorintele divine (actuale) care nu pot fi realizate nu datorita unor piedici exterioare, ci datorita unor piedici interioare. Aceste dorinte sunt constiente, dar sunt reprimate.
3. a treia dorinta: dorinte de ordin fiziologic care de asemenea sunt dorinte actuale.
4. a patra dorinta (cele mai importante pentru formarea visului): dorinte inconstiente. Acestea nu au in nici un moment acces direct la constiinta, iar in vis se manifesta incifrat.

Freud compara aceste dorinte inconstiente cu titanii care desi au fost invinsi de zei care au aruncat asupra lor munti intregi totusi nu au fost omorati continuand sa traiasca sub roca care ii acopera, iar din cand in cand miscarile lor sunt atat de puternice incat le simtim sub forma cutremurelor. Dorintele inconstiente sunt asemenea unor forte primitive strivite sub povara refularilor, dar nefiind reprimate ele se manifesta sub alte forme.

La adult, in general vorbind, in visele lor propriu-zise, dorintele constiente nu pot produce visul fara colaborarea dorintelor inconstiente.

CLASIFICAREA VISELOR IN FUNCTIE DE RAPORTUL DINTRE CONTINUTUL MANIFEST SI CEL LATENT

1. vise de tip infantil

Este categoria viselor la care continutul manifest si cel latent se suprapun total sau cvasitotal.

Acestea mai pot fi numite vise de tip infantil, nu numai pentru ca aceste vise sunt mai frecvente la copii, dar si pentru ca ele caracterizeaza mai bine structura psihica a copilului. In aceste vise gasim un material oniric care ilustreaza foarte bine teza lui Freud ca visul e realizarea unei dorinte. Aceasta categorie e un fel de model esentializat pentru visele de tip adult.

***Ex**: o fetita de 2 ani e supusa la dieta din cauza unui deranjament stomacal. Cum raul fusese provocat de capsuni, costul a exclus din alimentatie capsunile sau prajiturile cu capsuni. Noaptea fetita a visat capsuni si tartine cu capsuni.*

***Ex**: un baiat de 2 ani si jumatate care viseaza urmatoarele ca reactie la o frustrare la care fusese supus de cei apropiati. El primise misiunea sa duca la unchiul sau un paner cu cirese permitandu-i-se sa manance doar una. Noaptea a visat ca mancase toate ciresele.*

***Ex:** (vise de tip infantil la adulti) – vise de comfort: acest tip de vise realizeaza dorinte diurne frustrate de conditiile extreme. Visele facute de membrii expeditiilor care traiesc in situatii limita. Visele acestea compenseaza frustrarile, respectivii bucurandu-se in vis de mese copioase si alte aspecte de comfort ale vietii obisnuite. Visul care ne ajuta sa nu ne trezim reprezentandu-ne ca ne aflam deja in locul institutionalizat in care ar trebui sa ne aflam.*

Concluzie: prin ele o propozitie optativa care alcatuieste continutul latent devine o imagine actuala.

2. Visele de tip adult

Sunt acele vise in care continutul manifest si continutul latent nu numai ca nu coincid, dar sunt foarte indepartate intre ele. Este acea categorie de vise in care travaliul visului intermediaza intre continutul latent si continutul manifest.

Aceasta categorie se imparte in:

- *visele clare, coerente*, dar care nu au legatura cu contextul vietii diurne a visatorului. Visatorul viseaza ca unul dintre parinti sau o alta ruda sufera de o boala grava fara ca in realitate sa existe temeiuri pentru asemenea reprezentari.
- visele cele mai caracteristice pentru activitatea onirica a adultului si anume *visele ininteligibile*, fara sens. Aceasta obscuritate a continutului manifest e un indiciu ca interventia travaliului visului e considerabila. Intrucat aceste vise sunt de neconceput fara inteventia travaliului visului, ele nu pot fi intelese niciodata de catre visator decat daca intervine interpretarea.

TRAVALIUL VISULUI

Definitie: *o suma de procedee prin intermediul carora continutul latent al visului e modificat in sensul incifrarii, deformarii astfel incat o data ajuns in constiinta sa nu fie recunoscut de instantele critice ale personalitatii – Supra Eu*. *Procedee de traducere*: *condensare, deplasare, figurabilitate, elaborarea secundara*.

Condensarea

-este acel procedeu al travaliului visului datorita caruia o singura reprezentare inlocuieste mai multe lanturi de reprezentari care se afla in legatura cu respectiva reprezentare. Acea unica reprezentare preia energia lanturilor de reprezentari pe care le inlocuieste. Actiunea condensarii in vis se poate inregistra foarte simplu datorita diferitei cantitati dintre continutul manifest si continutul latent. Intotdeauna cand intervine condensarea, continutul manifest e mai scurt, mai concis decat continutul latent.

Conditiile condensarii:

1. *e necesar ca intre elementele care fac obiectul condensarii sa existe elemente comune*. Elementele supuse condensarii sunt suprapuse astfel incat ca rezultat al condensarii partea comuna va fi accentuata, iar partile divergente se vor estompa. Ex: personajul dr. M din visul fondator este palid, fara barba si schioapata. Doar paloarea e o trasatura reala. Celelalte doua apartin fratelui lui Freud. Elementul comun care a facut posibila condensarea e de natura psihica. Amandoi in situatiile anterioare s-au opus

ideilor lui Freud. Cazul figurilor mitologice: Centaurul, Cerberul sunt rezultatul condensarii.

2. *in elementele supuse condensarii sa existe elemente contrare*.
   Ex: visul unei femei care se vede purtand o ramura cu flori foarte asemanatoare cu cea a ingerului din tablourile despre Buna Vestire. Florile simbolizeaza puritatea, inocenta. Florile din vis sunt albe si grele ca si cameliile ceea ce e o aluzie la Doamna cu camelii – prototip contrar inocentei. Ceea ce face dificil pentru interpretare – modul in care se imbina elemente ale continutului manifest cu elementele continutului latent. Inseamna pe de o parte: c m – E1, E2, E3; c l – e1, e2, e3, e4, e5, e6: E1e1e2, e2E1E2 etc.

Deplasarea

- un procedeu al travaliului visului prin care interesul, intensitatea, accentul unei reprezentari se poate detasa de aceasta pentru a trece la alte reprezentari care erau initial mai putin intense, dar care se afla situate intr-un lant asociativ comun cu prima reprezentare. Datorita deplasarii in continutul manifest se produce in raport cu continutul latent o adevarata inversare de valori. Ceea ce e important, accentuat afectiv in continutul latent devine marginal, secundar in continutul manifest si invers ceea ce e neimportant in continutul latent apare ca important, esential la nivelul continutului manifest.

Condensarea si deplasarea actioneaza de obicei impreuna.

***Ex**: c m: bunica adormise in mijlocul unei gramezi de pastai de fasole. C l: restul diurn: o tanara de 23 ani face acest vis dupa o partida de sex cu prietenul ei. Acesta, T se afla inca in ea si adoarme pentru cateva secunde. Ea comenteaza: "era fie prea obosit, fie pe deplin satisfacut, atunci am simtit din nou ca-l domin". Asociatiile: pastaile – isi aminteste ca in copilarie fiind in gradina la tara la bunica a vrut sa culeaga o pastaie de fasole de pe un arac si cand a tras de ea a descoperit sub o frunza un sarpe. Asa s-a format: pastaie – sarpe = simbol falic universal. Isi mai aminteste de o scena in care bunica era intr-o gramada de boabe de fasole. Cum exista o relatie de rudenie, visatoarea e figurata in vis prin bunica. <u>Dorinta</u>: porneste de la insatisfacerea ei sexuala care era pe deplin compensata in vis, adica ea adoarme intr-o gramada de falusuri care i-ar fi asigurat o satisfacere deplina.*

Figurabilitatea

Datorita acestui procedeu elementele continutului latent sunt in asa fel selectate incat sa poata fi reprezentate prin imagini. Importanta analistului pentru analizant poate fi reprezentata in vis prin proportiile corpului analistului. Aceasta selectie are consecinte importante pentru logica visului ce difera de logica vietii constiente in mare masura datorita saraciei de mijloace care caracterizeaza in limbaj imagistic.

<u>Particularitati ale logicii onirice</u>:

- la nivelul visului juxtapunerea inlocuieste relatia cauzala;

- tot la nivelul continutului manifest, de multe ori, ordinea fireasca a relatiei cauza-efect e inversata;
- antagonismul dintre idei se poate exprima prin transformarea unuia in celalalt;
- un fenomen oniric frecvent: imposibilitatea visatorului de a se misca; Freud interpreteaza: ea ar simboliza confruntarea din psihicul visatorului intre doua tendinte la fel de puternice ce nu se pot elimina una pe alta.

Elaborarea secundara

Este procedeul prin care continutului manifest deja stabilit i se confera forma unui scenariu mai coerent si mai inteligibil. Elaborarea secundara consta in acoperirea lacunelor in remanierea partiala / totala a elementelor prin selectie si adaosuri. Elaborarea secundara urmareste sa produca ceva asemanator unei reveniri. Elaborarea secundara actioneaza in special cand visatorul se apropie de momentul trezirii sau chiar in timpul repovestirii. Cu cat visul e mai incoerent, cu atat e mai probabil ca elaborarea secundara sa nu se fi exercitat. Dimpotriva cu cat visul e mai coerent cu atat in acest fapt trebuie sa citim interventia elaborarii secundare.

Concluzii (la travaliul visului):

- el nu are caracter creator;
- datorita interventiei sale nu apare nimic nou in continutul manifest;
- e doar o traducere din limbajul continutului latent in limbajul continutului manifest;
- ceea ce exista in continutul latent exista si in continutul manifest doar ca intr-o forma substantial modificata.

Ex*: daca in continutul manifest exista un calcul aritmetic, atunci presupunem ca si in continutul latent exista un calcul de natura diferita.*

Ex*: o tanara casatorita de mai multi ani afla ca una din cunostintele sale feminine s-a logodit. Noaptea viseaza ca se afla la teatru cu sotul. In orchestra un nr de locuri erau libere. Venisera prea devreme. Sotul ii povesteste ca prietena are intentia de a veni cu logodnicul la teatru, dar ca nu au mai ramas decat locuri de 1 florint si 50 craitari si ca aceste locuri au fost gasite inacceptabile. Suma 1,50 – rest diurn, cumnata visatoarei a primit drept cadou de la sotul ei suma de 150 florini (bijuterie). 150 florini reprezinta de 100 de ori suma de 1,50. Cifra 3 (locuri) reprezinta diferenta de varsta intre visatoare si prietena. C l: ce proasta am fost sa ma casatoresc atat de tanara? Ce nevoie am avut sa ma grabesc? Exemplul prietenei arata ca nu as fi ramas nemaritata. Daca as fi asteptat as fi gasit un sot de 100 ori mai bun. Pentru acesti bani (zestrea) as fi putut sa-mi cumpar 3 soti.*